

ÁLLATOK VÉDELME.

A KOLOZSVÁRI ÁLLAT-VÉDŐ-EGYESÜLET

Szerkesztőség:
SZÉCHY-VILLA

I. EMELET

ahová a kéziratok, tudakozódások, előfizetések küldendők.

HAVI KÖZLÖNYE.

Szerkesztő:

SZECHY KÁROLYNÉ LORENZ JOSEPHINE,

az Egyesület elnöke.

Tagoknak

tagsági díj fejében jár.

Előfizetési ár:

Egész évre 1 frt — kr
Fél „ — „ 50 kr
Számoneként 10 kr

Negyedik évfolyam.

Kolozsvár, 1899. márcz. 1.

6. szám.

TARTALOM: Négy lábú katonák. — Kikeletkor. *Tompa M. verse.* — Bibliai mondat. — Aforizmak *Fay, Lavater, Zeller, Thoresen, Dorer és Saphirtól* — Allataink kinjairól. — Az állatvilág utczaseprői. — Adomány. — Drága állatok. — A fehéregyházi sas Irta: *Eötvös Károly.* — A koldus veréb. — A cziczus. Irta: *Róza néni.* — VII. ifj. pályázatunk. — Az orsz. Á. V. E. ajánlékonyvecskéje. — 1899-re befizetett tagsági díjak.

BCU Cluj NÉGYLÁBÚ KATONÁK. Library Cluj

A kutyákat értjük ez elnevezés alatt, amelyekből a modern hadviselés tudománya *hadi kutyát* formált. A *Frank Leslie's Popular Monthly* elmond egyet-mást a német hadsereg e derék négy lábú katonáiról, a melyekkel csak kísérleteznek minden más ország fegyveres erejénél, de Németországban már a hadsereg egy kiegészítő részét tészik.

1888-ban mondotta ki egy miniszteri rendelet, hogy még a kutyáknak is részt kell venniök a háza védelmében. A vadászokhoz osztották be őket, úgy, hogy minden zászlóaljnak századonként két kutyája legyen, ami összesen 1200 hadi kutyát tenne ki. Ez a létszám azonban mindmáig hiányos. A minnek egyik főoka az, hogy nincs, a ki tanítsa a kutyákat. Mert a melléjük adott oktató, az a szegény közkatona, nincs azért fölmentve egyéb teendői alól. Délelőtt maga gyakorol, délután meg a két kutyát tanítja. Ez aztán olyan terhes foglalkozás, a melynek a négy lábú katona vállalja a kárát. Hogy megalakították a hadi kutyák intézményét, persze sokáig tanakodtak azon, hogy milyen fajta eb lesz a legalkalmasabb a szolgálatra. Kezdeiben I. Vilmos uralkodása alatt, a pomerániai uszkar-fajtával kísérleteztek. Ügyes, okos és ravasz volt ez a fajta, gyorsán is tanult, de nem volt kitarító és ami jelentékeny baj: hosszú volt a szőre. Mindég összegubanczolódott, elpiszkolódott, a tisztogatására ráment a tanítás ideje. De még az is rossz tulajdonságuk, hogy igen önző állatok ők. Szeretik mutogatni és tapsoltni magotat: e végből

aztán tanulnak apró fogásokat, de a hol mesterséggé devalválják a művészeteket, ott elhagyja őket a buzgalom. Meg aztán nincs bennök elég jellem: összebarátkoznak az ellenséggel is, holott a jó hadikutyáknak bizalmatlanoknak, zárkózottaknak és, mint a kétlábú katonáknak, ellenséget gyűlölőnek kell lenniök. Még akad elvéve egy-két uszkar a zászlóaljknál, de legszámosabban a juhászkutyákat használják most. Igaz, hogy ezek nehézkesebbek egy kissé, a mi a fölfogásuk és a tanulékonyosságuk gyorsaságát illeti, de igen értelmesek, kötelességtudók, éberek, könnyen táplálhatók, csöppet sem kényesek. Most azonban, II. Vilmos kívánatára vadászkutyákkal tesznek kísérletet, a melyek beválnak a potsdalmi garnizonban, a hol a vadásztestőrök díszkutyáit, szám szerint hetet, ebből a fajtából válogatták ki. De mit tesznek majd e derék négylábuak, ha gyakorlat közben olyan vidékre kerülnek, a hol sok a fogoly? A fajtájuk olyan, hogy főképpen szárnyasokat üzetnek velük. Még megesik, hogy utánok erednek — és akkor aztán hol marad a hadászat?

Az oktatás elemi részét általában minden kutya egyként megtanulja. A gyors járást, a futást, a vágatást, az apportírozást. Már nehezebb tantárgy a lefekvés. Adott jelszóra hasra kell vágódnia a kutyának és hasonlóképpen adott jelszóra ugatnia kell, avagy el kell hallgatnia. Sőt még az ugatásban is van fokozat: a szerint, hogy csupán morogjon vagy nyilt, hangos torokkal ugasson. Ezt nehezen tanulják meg a kutyák. A kiképeztetés magasabb fokán álló ebeket azután rátanítják a postás szerepére: mint kell sürgönyöket vinni egyik helyről a másikra és a kapott válasszal visszafutni a küldökhöz. Ezt olyanképpen tanítják meg az ifju és ujoncz kutyáknak, hogy összekötik őt egy kipróbált, öreg kollegájával, s nap-nap után tizszer-huszsor is elfuttatják két állomás között. Ezt is megtanulja általában az említettük fajokból való bármelyik kutya — de a teherhordásra, a töltényszállításra már van, a kit nem igen lehet rávenni. Például az uszkar. Ellenben a juhászkutyák például türelemmel kapcsoltatják magukra a 75 töltényt tartalmazó dobozt és vágatnak vele a tűzvonalhoz, hogy aztán visszajöjjenek újabb lőszerért. Még egészségügyi szolgálatokra is használható a hadikutya, már tudniillik az, a melyik. Mert ahhoz, hogy a »sanitäts-ek« mesterségéhez is értsen: igazán nem kis és nem is mindennapi kutya-intelligencia kell. Más bőrt öltött bernáthegyi kutyának kell lennie az ilyennek. Szolgálatát abból áll, hogy végig futja a harcsteret és a hol sebesültet talál: jobb lábat annak mellére teszi és hangos ugatással hívja a betegszállítókat. Ha a jeladását nem hallják meg, akkor vagy meg kell várnia, a míg a katona a nyakába akasztja a sípkáját, vagy ha a sebesült eszméletlenül fekszik, maga veszi azt le a fejéről — s ezzel vágat azután a tábori sebészek osztályához, hogy onnan valakit nyomára vezessen a kinlódónak. A mint ebből is látható, szinte kutyafölötti föladat ez a négylábú katonának, s kérdés egyáltalán, hogy háboru esetén van-e gyakorlati értéke?

II. Vilmos császár igen érdeklődik a hadikutyák intézménye

iránt, s mindenkor jelen van a nagy gyakorlataikon. Maga annyira meg van győződve e négylábu katonák hasznavehetőségéről, sőt nélkülözhetetlen voltáról, hogy rábeszélte Abdul-Hamid szultánt: szervezze ő is a hadikutya intézményét. És ebből az alkalomból ideiktatunk egy kis anekdotát.

1895-ben a császár kiválasztotta az említettük hét potsdami diszkutya három legrészebbjét és elküldötte Konstantinápolyba a szultánnak. Utközben azonban, minél messzibb jutottak hazájuktól, annál inkább szűkültek a kutyák s végre is egyikük, a Franz, kijátszva az őrzői éberségét, — leugrott a robogó vonatról, a mely akkor már Boroszló táján járt. Onnan azután hazaszállították a hű kutyát. A császár, a mikor hallott az esetről, így szólt:

— Derék állat ez a Franz. Megtudta valahogyan, hogy a muzulmánok tisztátalan állatnak tartják a kutyát — hát inkább nem is akart török zászló alatt szolgálni.

*

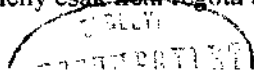
Weeling meg azt írja, hogy a német hadsereg számára most *dán doggokat* tanítanak be arra a célra, hogy háboru esetén az ellenséges hadak biciklistáit a gépről lerántásuk és harcztőleg szolgálatképtelenné tegyék. Persze itt az a fődolog, hogy ezek a tiszteletreméltó doggok meg bírják különböztetni a német hadsereg egyenruháit az idegen hadseregekéitől. Hát éppen ez az, a mire ezeket az értelmes négylábuakat tanítják. Mert lerántani valakit egy bicikliről minden jóra való juhász kutyának gyerekjáték. Ezek a doggok nagyon jól meg fogják tudni különböztetni a német katonát az oroszról, a francziától, az olasztól, a spanyoltól.

*

Katonai körökben különben is régóta foglalkoznak azzal a tervvel, hogy a lőszerpótlásra kutyákat alkalmazzanak. Háboruban egyike a legnehezebb föladatoknak a szegény bakára nézve, mert minden földözet nélkül, valóságos golyózáporban kell a tartalékból a földözékben tüzelő rajokhoz jutnia, hogy azokat töltenyekkel ellássa. *Az orosz hadseregben* erre a szolgálatra már több csapattestnél egész sereg kutya van rendszeresítve. Még a török-görög háboruban s legújabb pedig az amerikai szárazföldön vívott ütközetek alkalmával idomított kutyákkal tettek kísérleteket, melyeket a földérintő szolgálatoknál igen előnyösen használtak ki. Ilyen hadi kutyákat *Anglia* — főleg gyarmatain — már évek óta használ. Oroszország, daczára lefegyverkezési politikájának, mindenféleképp fejleszti hadseregének harczképességét. Nagy számban idomított hadi kutyákat s azok tenyésztésére ezereket költ. Így háboruban minden gyalogezrednek 60—70 ily idomított kutyája van, a melyek közül békében felével végeznek gyakorlatot. Különösen sebesültek és eitévedtek fölkeresésére, töltenyeknek a harczvonalba való szállítására különösen előnyösen használhatók az ily kutyák. *Ausztria-Magyarország* hadvezetősége is meg kezdte a kutyák ilyenmü fölhasználását.

És minthogy már négylábu katona is létezik, hát nem hiányzik többé a *katonaszökevény hadikutya* sem.

A hadikutya intézmény csak nem régóta áll fenn és a mint lát-

juk, behozták már majdnem minden nagyhatalmasság hadseregében. A jó hadikutyának főkválifikációjai: az értelmesség, jó szagláló érzék, gyors lábak. Ha ezeken a kiváló tulajdonságokon felül még kicsiny is és aszörének színe olyan, hogy — katonai műnyelven szólva — nem tűnik fel a terepen, akkor azt a hadikutyát nagyon megbecsülik. A menáge porciója derekasan kijár, reggel, délben, este pontosan kiosztják a maga két szafaládéját, sőt ha jól viselte magát valamely kirukkoláskor, azaz gyorsan elvitte a jelentést, a mit a nyakában lógó kis bőrtarisznyába tettek, a századja kapitányának, még meg is szerzik a menázsiját a hadikutyának a század pénzéből. Ő neki is szalmássák a fekvőhelye, akár a bakának, de jobban féltik, mint ezt, mert hát baka van, amennyi csak kell, de a hadi szolgálatra alkalmas kutya olyan ritka, mint a vacsora bakáéknál. És jaj annak, a ki a hadikutyával nem bánik — emberségesen. Tudja ezt nagyon jól az a baka, aki a jeles állat gondozásával és tanításával szokott bibelődni s aki rendszeren a »horniszt.« Ő a század esze, ő hordja a tarsolyában a sok reglamát, a mikre gyakorlat közben szükség lehet, tehát ő neki kell tanítani és féken vezetni a hadi kutyát. A kioktatás abból áll, hogy a század kürtöse, mikor a csapat megáll, elviszi jó messzire be az erdők mélyébe, vagy a hegyek közé az okos állatot, ott megfogja s arrafelé fordítja a kutya fejét, a merről eljöttek, füttyent neki, elereszti, hadd menjen a kapitányához. — Százszor, ezerszer kell ezt vele megtenni, amíg beletanul; majd következik a felsőbb foka az oktatásnak, nevezetesen az, hogy idegen ember közelébe ne menjen a hadikutya és csak a századjabéli vehesse ki a nyaklánczon lógó tarsolyból a jelentést. A jól kitanított hadikutyától függ, katonáék felfogása szerint, a jövő háború kimenetele. Azért is foglalkoznak vele olyan sokat, még az ezredparancsok an is benne van, hogy hol, mikor kell a hadikutyának gyakorlatot végeznie, előhaladásáról az ezredes urnak jelentés teendő, egyébként erről külön könyvet is vezetnek annál a századnál, a melyhez a derék állat: be van osztva. Nos hát, egy ilyen ritka példány hadikutya Berlinben katonaszökevény lett. Keresik mindenfelé, a rendőrség szemmel tartja a kutyákat tartó cibileket, de sehol se akadtak a nyomára. Bennek — így hívják a jeles állatot. Most hát a lapok útján körözik a következő személyleirással:

Benn, két éves hadikutya a vadászzászlóaljnál, dezertált. — Eddig Berlinben a betegszállítási osztálynál volt alkalmazva. Benn és még egy másik hadikutya a Ferencz császár ezred kaszárnyájában lakott azzal a két vadászkatonával, a kik őtet oktatták. A mikor kedden délután három órakor az otthon strázsáló vadász egy pillanatra magára hagyta a hadikutyát, ez megszökött a kaszárnyából. Némelyek látták Bennt egy órával később a Treptow-felé vivő uton. Szőre sötétbarna, rövid, kemény; nyakán rézzel kivert fekete bőrből való jelentéstáska és egy pléh-jegy van ezzel a felirással: Potsdam 86.*

Kikeletkor.

Keress fel kis madár az elhagyott tanyát!
S dalolj a még kopár berek vidékinél,
Holott szárnya alatt melengtetett anyád,
S étetgetett a míg szárnyadra nem kelél!

Né bánd, hogy a galyon száraz levél zörög,
És rajta a rongált fészek csak alig áll;
Kedvesebb a kicsiny, de ősi szent örök,
Idegen kőszálon, sasok tanyáinál.

Vagy elég a bús arcz, hogy hütlének legyünk . . . ?
Kevés jól tölt idő, derengőbb tájakon,
Ugy elfelejtet-e mindent, mindent velünk . . . ?
S emléket, multakat pártos homályba von?

Keress fel a fészket, melyet anyád rakott!
Dobog, melegszik már a földnek kebele, —
A szellő, mely néha lassudán megcsapott,
Az eszmélő élet első lélekzete

Megéled nem soká, és vidám arczot ölt.
De bús lesz akkor is, ha nem zeng éneked!
Koszorúzott, ifju halott leerd a föld,
S felette szóztalan, borongó csend lebeg.

Mitől a természet keble dagad, feszül,
És szélyel-festenek a tölgyek bogai:
Az élet s teljesség habzását egypdül
Tenéked adatott nyilván kimondani.

Dalolj hát kis madár! mondd ki hangos szóval,
Az élő természet a mit némán érez;
Ajakidról a táj ha víg énekszót hall,
Felmosolyog hozzád, hátság gyermekéhez!

Tompa Mihály.

»Tanuljatok jól cselekedni, törekedjetek igazságra, segítsetek az elnyomottaknak.«

Esszéid.

Isten az állatot józan használasra
Adta hatalmunkba, nem pedig kinzásra;
Mert az szintugy érez örömet, fájdalmat,
Ezért keserűen üri a bántalmat.

Fay A. Aranyszabályzata.

A hol földet találsz, ott hintsd el a jót.

Lavater.

Kicsi tetten nagy az áldás, ha az örökkévalóra irányzod.

Zeller.

Állataink kinjairól.

A budapesti Á. V. E. több ezer példányban terjeszti a következő felhívást.

• *Kérelem a tisztelt közönséghez!* A legnemesebb és leghasznosabb háziállatunk a ló, mely mint teherhordó a munkának igazi vértanuja, kora reggeltől késő estig a legnehezebb terheket vontatja s a súlyosabb munkát végzi; az ilyen ló igazán a föld legszánandóbb állata. Ezeket a teherhordó lovakat legtöbbször — tisztelet a kivételnek — hiányosan táplálják, gyakran tulcsigázzák, sötét és nedves istállóban tartják, rosszul gondozzák, alig-alig ápolják. Teherhordásra nagyon sok esetben nem a fiatal, erős, jól táplált lovakat használják, hanem a teljesen előregedett, elgyengült, rokkant, megvakult, már külsőleg is szánandó állapotban levő lovakat, a melyek e mellett még akárhányszor véresre vannak feltörve a rossz szerszámtól, avagy egyéb testi és szervi hibákban szenvednek.

Ha ilyen állat, izmainak legnagyobb megerőltetése daczára, nem képes a szekeret a sárból kivonszolni, s a rossz uton nem tud tovább haladni, ha az erejével arányban nem álló terhet nem képes tovább vontatni: akkor nagyon sok esetben az a durva, minden emberi érzésből kivetkőztetett kocsis kegyetlenül üti azt a szegény lovat, lábával rugdossa s kinezta. A felvilágosodás századának valódi szegényére válnak a székesfőváros külvárosáiban és közeli környékében naponta előforduló vérfagyasztó állatkinzások, melyeket különösen földmunkálatoknál, új házak és utak építésénél tapasztalunk. (Egészen mint Kolozsvárt.)

A nagyérdemű közönséghez intézzük kérésünket, hogy a szegény állatokat figyelmére méltassa s az előforduló állatkinzások ellen emelje fel tiltakozó szavát, esetleg a rendőrség beavatkozását kérje ki.

Az összes rendőrök utasítva vannak ugyan, akár szolgálatban vannak, akár nincsenek, hogy a közönség kérését teljesítsék, az állatkinzásnak elejét vegyék, esetleg az állatkinzást elkövetőket megbüntetés végett feljelentsék, tehát a szolgálatban nem álló rendőrökhöz is teljes bizalommal fordulhat a közönség; mindazonáltal fontos és állátvédelmi szempontokból kedvező okok szólnak a mellett, hogy a szolgálatban, vagyis karszalaggal álló közelebbi őrszem vagy őrjárat (esetleg legközelebbi őrszoba) figyelme hívsék fel az állatkinzás megakadályozására és beszüntetésére.

Egyben felkérjük a tisztelt közönséget, hogy kéréseikkel, panaszaiikkal bizalommal forduljon hozzánk; a tudomásukra jutott eseteket, a midőn az állatkinzás a beavatkozás daczára sem szűnt meg, sziveskedjenek nálunk bejelenteni.*

Az 1879. évi XL. t.-cz. 86. szakasza így szól: A ki nyilvánosan botrányt okozó módon állatot kinez vagy durván bántalmaz, ugyszintén, ki az állatkinzás ellen kiadott rendelet vagy szabályrendeletet megszegi, nyolcz napi elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Fővárosi és rendőrségi rendeletek: Csak ép és jó karban levő vonó állatot szabad szekerbe fogni. Elcsigázott, testi hiba által a

szabad járásban akadályozott, undort vagy szánalmat gerjesztő, avagy emberre vagy állatra veszélyes betegségben szenvedő állatot használni tilos. Minden szekeret csak annyira szabad megterhelni, hogy a rakomány súlya egyrészt a szekér hordképességével, másrészt pedig figyelembe véve a használandó ut minőségét is, a vonó állatok erejével helyes arányban álljon. Ha valamely kocsis túlterhelés vagy más ok miatt megakadna, a kocsis köteles azonnai előfogatról gondoskodni.

Minden nemesen érző embert arra kérünk, hogy támogasson minker törekvéseinkben, hogy a nagyon elterjedt, nagyfokú és sokoldalú állatkinzásokat megakadályozzuk. E »kérelem« nem csak a budapesti, de minden A. V. E. kérelme, azért kérjük mi is tisztelt tagjainkat és a tisztelt közönséget, hogy szives tudomást vegyen róla, ne tűrje az állatkinzást, vegye igénybe a rendőröket, a várhatóságot és velünk is rendelkezék.

Az állatvilág utczaseprői.

Az ember igazságszeretete különösen az állatokkal szemben egy kissé fogyatékos. Nem mintha az állatokat általánosságban rossz bánásmódban részesitenék, de az egyes állatok iránt való rokon- vagy ellenszenvünk igen gyakran megokolatlan és igazságtalan. — Az egyik ki sem állhatja, utálja az *egeret*, a *békát*, a másik kezébe veszi, beczeni. Sok *pók* életével fizeti azt, hogy nem sikerült tetszetősebb külső által a világ urainak jóakarátát kinyerni. A szegény *kigyót* kerülik, vagy agyonverik; legyen az mérges *vipera*, vagy ártatlan sikló. Bármennyire is bebizonyíthatjuk az embereknek, hogy az összes *pók*ok, a legtöbb *kigyó* hasznos állat, úgy látszik, hogy az utálatig fokozott ellenszenv a legtöbb emberrel veleszületik. Ezzel ellentétben tolvaj, rikácsoló állatokat kedvenczvévé tesz, még ha rakonczátlanságukkal az egész világnak terhére vannak (Igy van ez különben a *mi* életünkben is, az emberi társaságban!) A jövő iskoláira e tekintetben nagy feladat vár, ámbár e ferde állapotok egyhamar nem tüntethetők el. Jóakarattal azonban erősen javítható a helyzet s különösen az ifjuság körében lehet terjeszteni az állatok iránt való helyes érzelmet. Tiszteletet érdemelnek első sorban azok az állatok, a melyeket a *természet utczasöprőinek* lehetne nevezni és pedig azért, mivel döglött állatok eltakarításával foglalkoznak, úgy, hogy a szabad levegő a halál fertőző bűzétől tisztul. Ezekhez tartozik például sok *sir- és dögbogár*. Senki sem kívánja, hogy ezekkel az állatokkal érintkezzünk, vagy csak eltűnjük az érintkezést, de kárhoztatjuk a könnyelmű megölésüket. Csak figyeljünk meg egyszer egy sereg *sirásó bogarat*, a mint óriás megerősítések árán egy döglött egeret elás, eltüntet a föld felületéről, hogy se szemünket, se orrunkat ne sértse. A forró éghajlat alatt más állatok végzik e hasznos munkát, így például a *hiéna*. Es hálából az ember gyűlöli, üldözi. Hiszen nem olyan kellemes ránézni egy gödör-, vagy csatarnatisztító embertársunkra sem, de a munkája azért megbecsülhetetlen. Igy van az az állat-utczaseprőivel is.

Adomány.

Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár részvénytársaság t. igazgatósága az idén is oly kegyes volt Egyesületünk czéljaira 25 forintot adományozni, a melyért leghálásabb köszönetét fejezi ki az A. V. E. elnöksége.

A világ, hála Istennek, szóllamaival a boldognak se nem nyujthatja meg, se nem zárhatja el a mennyországot; annak kulcsát az ember saját szívében hordja. *Thoresen Magda.*

Ne alázzátok meg az alacsonyabb teremtéseket, az állatokat. Ők is, mint mi, a mindenhatóság jelei. Őket is megáldotta Isten. *Dorer Edm.*

Templom a föld és oltárok az erdők; a pinty, pacsirta és fülemile pedig az ájtatos papi karok. *Saphir.*

Drága állatok.

1892-ben Malcolm Forbeg 800.000 forintot fizetett Stanford senatornak az »Arion« nevű versenyparipéért. Ez a legmagasabb ár a mit valaha lóért adtak.

Most meg 6 és 7000 forintos kutyárol irnak a lapok. Értékes kutyákért elég gyakran fizetnek nagy árakat Angolországban, de azért mégis meglepő, hogy a minap egy foxterrier ötszáz font sterlingen kelt el. — Ez a kutya a *Go Bang* névre haligat s már néhány kutyakiállításon nyert díjat, legutóbb Liverpoolban, a hol a kiállítás végével hatezer forintért megvette egy amerikai amateur. Egy *Vice Regal* nevű simaszőrű foxterrier-ért 5640 frtot fizettek.

A kutyáknak is megvan a magok divatja; ma a vizslák ára szökik magasra az állatbörzén, holnap már a lompos szőrű agarak ára emelkedik; legutóbb a foxterrier lett a leginkább keresett árucikk. Ezeket a mérges és szenvedélyes ebeket rókák üldözésére használják s az apró szörnyetegekért mesés pénzt adnak a sportkedvelők. Mr. Redmond, Anglia leghíresebb foxterrier-tenyésztője, 7000 forintért adott el egy diszpédányt. Mr. Buridye, elsőrendű angol tenyésztő, hasonló sőt magasabb árakat is elért.

M. Bistord William New-Yorkban a Grand Central Palace óriási helyiségeiben pedig nemzetközi macskakiállítást rendezett. Összeszerzett vagy 1000 macskát és a kiállítást áruházal kapcsolta össze. A kiállított macskák eladók, de M. Bistord nem vesztegeti ám olcsón. A *King Tab* nevű cicza, mely Franciaországban pillantotta meg a napvilágot, 1000 font sterlingbe kerül, a Hollandiábaól származó *Black Agnes*-nek 200 font sterling az ára. egy valódi siami macskáért 100 font sterl nget kér.

Ideirjuk még azt is, hogy Augustus császár 6000 pénzt fizetett egy szajkóért, mely őt mint győztest az actiumi ütközet után így üdvözölte: »Ave Caesar victor.«

Az állatok lelki világából.

A fehéregyházi sas.

Irta: Eötvös Károly.

Gróf Haller Ferencz nagy részt vett a függetlenségi harczban. Mint katona; karddal, mint kormányzó: észszel, erélylyel, hazafisággal. A legjobbak közé tartozott.

A harcz után elfogták, bilincsbe verték, elhurczolták, börtön fenekére zárták. Egykor, régen, fiatal korában jó barátságban élt Ottinger osztrák tábornokkal, ennek közbenjárására 1854-ben megszabadult és sietett hazafelé, — uradalmába, fehéregyházi várába.

Uradalmát elkobozták. Vára elpusztult, Birtokait jött-ment idegenek, az önkény odaküldött emberei pusztították. Nem volt cseléd, nem volt igavonó, nem volt rideg jószág, földek vetetlenek, erdők letarolva, szőlők avarban. A Küküllő folyik a vára közelében; azon volt egy jövedelmes malma. Az a malom is leégett; falomok, füstös csonka törzsek álltak a malom helyén. Gátak, malomfej omladozóban.

Gyalog ért haza a gróf. Pénze nem volt kocsira. Első dolga volt megnézni várát.

A sánczárkok megvoltak, tele nőve iszalaggal. A felvonó hid le volt eresztve, de csak gerendái álltak. A vár falain semmi tető. A mint leégett, úgy maradt. A várudvar gazzal tele. A földszinten a téli lovagló teremnek se ajtaja, se ablakja. Ugy volt az udvarbiró, lovászok, szolgák, szegődvényesek, várhajduk minden lakása. Az emeletre vezető lépcsők elpusztulva. A nagy kerek-palota boltozata összeropedezve. A boltozaton körül frescő-festményekben volt egykor megörökítve száz nemes ősnök arczképe. Az asszonyoknak bajuszt festett, minden arczképbe belelővődözött a pusztító ellenség. A Küküllő völgye felé néző lakószobák s a hegy felé néző vendégszobák romba dőlve. Baglyok, denevérek tanyája.

A várban nem volt mit keresni. Lassankint elterjedt a híre: megjött az uraság. Régi udvarbirája előkerült valahonnan s kezét csókolt a grófnak. Ez is vagy félt, vagy hamis volt, vagy hü maradt, vagy jutalmat várt. Miért csókolt volna kezét másért?

Lement a gróf a Küküllőhöz. Pusztta helye a régi jó malomnak. A régi udvarbiró újra felajánlotta szolgálatát.

— Köszönöm barátom, nem fogadhatom el szolgálatodat, fizetni nem tudlak; magam se tudom, miből élek.

Leült egy égett csonka törzsökre, fátart fejét kezére hajtá s szomoruan nézett végig várán, gazdaságán, messzeségbe nyúló uradalmán.

— Eladom birtokomat. Nincs mivel gazdálkodjam. Pénzt nem kapok, adósságot nem akarok csinálni. Minden hatalom és minden hatóság ellenségem. Rombadőlt vár, pusztta birtok, sok adósság, mindenütt ellenség, pár év alatt úgy is megölne. Eladom a birtokomat. Kibujdosom, elköltözöm Amerikába, szabad földre, szabad hazába.

Egy sas kerengett fönt a magasban Rekedt hangján kiabált a levegő égbe.

Volt a fejelegyházi várnak egy régi sasa. Még 1814-ben szoktatta meg a gróf öreg anyja Tholdalaghy Krisztina grófné. Hűségesen ott telet, ott nyaralt a kerek palota tornyán s el nem hagyta helyét két nemzedék óta. Néha egy-két napra ellátogatott a havasokra, de mindig visszajött. Ez jutott eszébe a grófnak, mikor a magasban keringő vad madarat látta.

— Hát a mi sasunk hova lett? — kérde az udvarbirót.

— Elment örökre. Mikor a vár leégett, az napon ment el s 1849 óta sohase láttuk. Mit is keresne itt?

E pillanatban a magasságból lerebbent a sas s egy korbaft füzágra odaszállt a gróf közelébe. Szárnyait libegtette s durva hangján oda szólt a grófhhoz. Mintha mondta volna: »Isten hozott jó uram, régi barátom.«

Megismerték. Ez volt a régi sas. Már Nagy-Enyed körül megismerte régi jó gazdáját fönt a magasságból kísérte őt. Haza jött a rengetegből tán először a nagy pusztulás óta, hosszú évek mulva. Hűségesen.

Fölszállt a füzágról, átröpült a kerek palota romfalára, egyetkettőt ott is kiáltott s megint visszajött, de most oda szállt a gróf lábaihoz s hatalmas csőrével szeliden kopogtatta térdeit:

A gróf szemeiből kicsordult a könny. Örömet és fájdalmát nem tudta szíve magában tartani. Fölkelt.

— Nem, Nem megyek Amerikába. Itthon maradok, küzdök, dolgozom. Ha ez a a sas, e vad madár ott hagyta a szabad rengeteget s visszaszállott leégett ősi tanyájába: hát én akkor hogy hagyhatnám el leigázott, elpusztult, imádott hazámat!

Itthon maradt s dolgozott.

— — Én még láttam ezt a sast 1875-ben. Él-e még, mikor halt meg: nem tudom. A gróf — nemes barátom egykor — rég alszik már őseinek sírboltjában.

(Az »Egyetértés«-ből.)

*

A koldus veréb.

Egyszer a budai hegyek közt egy ütött-kopott ruhájú gyerkőcz elém áll egy madárral, még pedig verébbel, hogy vegye.n meg, hiszen csak egy krajczár kell érre.

Nekem a világon akármire másra volt szükségem, csak verébre nem. Azonban mégis azt gondoltam, hogy ennek a fiúnak nagyon kell az a krajczár; ennek a verébnek pedig nagyon kellene a szabadság; hát csak megvettem a jámbort.

A sváb fiú szaladt a krajczárral, hogy vissza ne hihassam vele, én pedig tenyeremre tettem a madarat, hogy repüljön a hová akar.

De az csak nem repült sehova, hanem ott ült a tenyere-remen felborzolt tollakkal, s csak a fejét emelgette felém.

Közelebről nézve, észrevettem azután, hogy a kis madárnak az egyik lába eltörött és csak a bőrfoszlánynál fogva csügg azon.

Már ezen majd segítünk, mondám a jámbor szenvedőnek. Elővevém oltokésemet; szépen lemetszém vele az összezúzott csontot. Én bizony szegénynek másik lábat is szivesem adtam volna. De ez nem áll hatalmamban. E helyett sárga viasszal és gyolcsal bekötém az elvágott lábat. Akkor azt mondám neki: „Már most repülj Isten hírével!”

Szót is fogadott s elrepült. Láttam, hogy felszállt egy fára. Meg tudott biz az állni egy lábon is.

Hetek, hónapok multak, a midőn egy délben családommal házam előtt üldögélve, egyszer csak egy fakó veréb oda röppen élénk, s a legothonosabb barátsággal kezdi magát bemutatni. Előbb csak ott fityfrikkel a porban, köszöri az orrát a földhöz. Azután mind közelebb jön, s fejét, farkát billegetve csicsereg, mint valami jó ismerős.

— Nézd, mond a nőm, ennek a madárnak csak egy lába van!

Valóban, az én sánta madárkám volt. Honnan tudta ki: hogy én hol lakom? Hogyan tudott utánam jönni? Micsoda ész sugta meg neki, hogy ez az ember ennem is ad ezéntúl? Elég az hozzá, hogy attól fogva minden reggel, délben és ozsonnakor megjelent az én koldus verebem az asztalnál. Odalippegett, szép alázatosan csiripelve, mintha mondaná: „Adjanak ennek a szegény koldusnak, az Isten nevében, valami kis morzsát! Egy lábamat elvesztettem a lépvesszőn. Odahaza két nevetlen árvám éhezik. Ne sajnáljanak egy falat kenyeret a szegény koldustól!”

Nyár vége felé két fetnőit fiacskáját is elhozta magával. A két nagyfejű, sárgaszájú fiut oda állította egy rózsanövény mellé, maga pedig oda jött őket bemutatni. Számukra is kérte jövedőbeli pártfogásunkat. Azután felszedegette a kenyérdarabkákat s anyagilag felosztotta közöttük az alamizsnát. E közben csiripelt hozzájuk erősen. Bizonyosan ilyen formát mondhatott nekik: „Látjátok, ti nagyok vagytok már, ide s tova magatok szárnyára fogtok kelni. Hát azután csak ide jőjetek ti is. Itt ti is kaptok morzsalékot. Itt nincs se macska, se lépvessző, se verébfogóvas. De azután szépen viseljétek ám magatokat, hogy szégyent ne hozzatok fejemre. A fáról nem szabad leenni a gyümölcsöt, hanem kéztől kell várni az eleséget.”

A kis verebek, mintha csakugyan megértették volna anyjuk szavát, naponként ellátogattak hozzánk.

*

A cziczus.

Irta: **Bóza néni.** (Az orsz. Á. V. E. „Ajándék-könyvecské“-jéből.)

Anyácskám, ugyebár, kinyitod ma a konyhaablakot, hogy a Jézuska rögtön bejöhessen, mondá egy gyöngye hangocska annak a halavány asszonynak, aki az ablaknál varrt. Gondteljes arcza még szomorubbá vált, amikor sóhajtván viszonzá.

— Hogyne, Ferikém, mielőtt hazavinném a munkát, kinyitom.

— Ugyebár, csendült meg újra az előbbi hangocska onnan a szegletből, hol kis ágyacska állott, ugyebár, anyácskám, jó voltam és a Jézuska hoz nekem valami nagyon szépet.

— Hoz, lelkem, bizonyosan, hiszen igazán olyan jó voltál; hanem lásd kicsikém, mi itt a hátulsó házban lakunk és mire a Jézuska idáig eljön, már jobbadán odaadogatta ajándékait az első házba.

Hiszzen nagyon is szegényes lesz az a karácsonyi ajándék és így jobb, ha Ferike nem valami nagy reményeket táplál. De mikor aztán a kis fiu zokogva szólalt meg újra: — Hiszen mindennap imádkoztam a Jézuskához, és mindig megmondtam neki, hogy mit szeretnék, — akkor mégis csak megkérdezte az asszony:

-- Nos, hát mi az, Ferikém, amit olyan nagyon szeretnél?

— Egy képeskönyvet, édes anyácskám, egy nagyon szép képeskönyvet, sok mindentéle állatokkal és hozzá egy rajzfüzetet, amibe lerajzoljam az állatokat. — Az asszony nagyot sóhajtott.

A kis fiu fürkészve tekintett édes anyja arczába; hiszen meglátta a szeméről, ha szomorú volt az anyja és olyankor aztán ő is elkezdett keservesen sírni. Az asszony lehajolt és megcsókolta azt a keskeny arcocskát. Szíve csordultig telve volt; fájdalmában csaknem felsikoltott.

— Oh, csak te gyógyulj meg, akkor aztán minden jó lesz, tört ki végre. Ferike aztán vigasztalni kezdé anyját.

— Tudod mit, édes anyám, jó apácskám már a menyországban van és ott bizonyosan megkéri a Jézuskát, hogy gyógyítson meg engem mentül előbb.

— Adja a jó Isten! sóhajtott az anya keservesen, miközben újra belefogott munkájába.

Kék bársony ruha volt az, amit varrt és ennek még ma készen kellett lenni, hogy egy fiatal leány karácsonyfája alá tehesse. Ennek a munkaárából az a kis szív, mely oly kegyetlenül vergődött abban a kis beteg mellben, vágyának kielégítését nyeri, és — hátha a nagy öröm a fenyegető haláltól megmenti!

Mozdulatlanul pihent ágyában a kis fiu, anyja azt hitte, elaludt. De egyszer csak hallja, amint a beteg halk hangon éneklő azt a karácsonyi dicsőítést, melyet tavaly ilyen időtájban tanult; az asszony szeméből és könnyek peregtek végig lesóványodott arcán. Eszébe jutott a tavalyi karácsony, amikor még apa is velük volt és a kis fiu, piros pozsgás arczzal, ujjongva állt a karácsonyfa alatt.

Megvolt az utolsó öltés a ruhán. Gondosan hajtotta bele az asszony egy nagy dobozba és a kis ágyhoz lépve mondá:

— Most magadra hagylak; de ugyebár, az én kis fiam nem fél, ha egyedül marad is?

— Hiszen mindig egyedül vagyok, mikor elmegy valahová, édes anyácskám; de olyankor mindig imádkozom a Jézuskához és akkor egy szikrát sem félek. Hanem ma gyere haza hamarabb, hogy itthon lehess, mielőtt a Jézuska jön, mondá Ferike és a hozzá hajló anyjának a nyakára fűzte karját.

— Hozok neked egy kis jó szörpöt, aztán meg hust, hogy holnap jó levest főzhessenek számodra.

Határtalan szeretet ragyogott e szavaknál az asszony szemében, mikor eltávozott.

Már alkonyodott. Az első házban az ablakok lassankint kivilágosodtak. A hold sarlója mindinkább fényesedett. Ez úgy beragyogott abba a kis szobába, hogy Ferike azt hívé: mindjárt jő a Jézuska. Mozdulatlanul feküdt ágyában és teljes erejéből figyelt, ha vajjon nem hallja-e még az angyalok szárnycsattogását, akik a Jézuskát kísérik. Halkan, egész halkan suttogott.

Mikor az asszony abba a házba ért, hol az új ruhának a karácsonyfa alatt kellett diszelegnie, már a szobaleány előre is rákiáltott: — Ejnye, Molnárné, de soká jön, a nagyságos asszony ugyancsak türelmetlenkedik.

Átverte a szobaleány a dobozt és bevitte egy szobába, honnan ragyngó világosság sugárzott ki. Molnárné várakozott. Még mindig egyre hordták a karácsonyi ajándékokat, csodaszép játékokat: ott volt egy gyönyörű baba, mely akár egy kis alvó gyermek, úgy feküdt takaros kis gyermek-kocsiban; pompás kis konyha, mindenféle edényekkel, aztán gőzkocsi és még sok mindenféle. Molnárné önkénytelenül arra gondolt, hogy az ő kis fiát már maga egy kis képeskönyv is milyen boldoggá tenné. Most ismét egy kerékpárt hoztak. Mig ezt beszállították, az ajtó kissé tovább nyitva maradt és akkor látta az asszony, amint valami gyémánt-ékszert tartott valaki a világosság felé. Csodás tündöklés volt az; színes villanásokat szórtak a kövek ide-oda. Nagyot sóhajtott a várakozó asszony. Taján az jutott eszébe, hogy egyetlen olyan gyémánt árából kigyógyíthatná szegény gyermekét. Végre visszajött a szobaleány az üres dobozzal.

— A számla a ruha mellett volt, mondá a varrónő szerényen. A szobaleány kelletlenül morgott valamit, hogy karácsonyestén is fásasztják a küldözgetéssel; de azért csak bement és csakhamar visszatért a számlát hozva, azzal az üzenettel, hogy a nagyságos asszony csak akkor fogja a ruhavarrást kifizetni, ha a ruhát felpróbálják és nem lesz rajta igazítani való. Az asszony ijedtében egy szék karjába fogódzott. Alig bírta dadogni:

— Alázatosan kérem a nagyságos asszonyt, legyen tekintettel arra, hogy gyermekem otthon betegen fekszik.

— Beteg gyermek! Oh, ezt fel ne említsük neki, mert különben még a ruhát sem fogadja el; borzasztóan fél a ragályos nyavalyától; e szavak után a szobaleány eltűnt a karácsonyfaszobában.

A szegény asszony ingadozva haladt le a lépcsőn; mikor a kapun kiment, a falhoz kellett támaszkodnia és mindkét kezét arczára szorítva, hangosan zokogott. Mit tegyen most? Hová forduljon? Igaz, hogy volt kinn pénze még több urinél is, csak hogy az egyik már a megrendelésnél azt mondta, csak majd újév után fizet, a másik meg nem rendelne többé nála, ha fizetésre felszólítaná. Már többször volt ilyen keserves tapasztalata. És még hozzá, most, karácsonyestéjén kérjen pénzt? Nem, valami más módot kell kitalálni. Gondolkozott, tündődött; nincs már semmi értékes tárgya, mindent eladott, vagy elzálogosított már. Örömet elvitte volna zálogba téli felöltőjét, ha ilyen későn még lehetett volna. Pedig csikorgó hideg volt; de ő abból nem érzett

semmit, sietni kellett haza és társas kocsira sem ülhetett, mert pénzeckéje csak éppen annyi volt, hogy megvehette azt a gyógyszerpöt kis beteg fiának és marhahust holnapra levesnek.

És most mily régóta van távol hazulról! Szörnyű aggodalom fogta el szívét. Ferike azóta tán betegebb, lázasabb lett, talán hívta őt és nem volt mellette senki, a ki forró homlokát megsimitaná, szomjuságát enyhitené. Mig így szorongó lélekkel sietett tova, mellette minden ablakban kigyultak a karácsonyfák, kihangzottak a gyermekek örömujjongásai. A szegény asszony szívét a fájdalom, a kétségbeesés marcangolta.

— Ne engedje sirni — mondta volt a doktor. És ime most, ha a Jézuska nem fog neki semmit sem hozni, milyen keservesen fog Ferike sirni és akkor talán belehal.

— Oh, én édes, egyetlen kis fam, zokogott a boldogtalan. Az aggodalom annyira a lelkére nehezült, mikor lakásához közeledett, hogy egy percze meg kellett állania, hogy lélekzetet vehessen. Ekkor halk nyöszörgés ütö meg fülét, mintha valami állat siránkozott volna. Az asszony körülnézett, hogy mertől jön ez a panaszos hang és megpillantott egy kis fehér macskát a mellette levő pincze-ablakban. Ugy didergett a szegény kis állat. Az asszony megsajnálta és kezébe vette; szegényke ne pusztul, jön el éhen vagy megfagyva. De ekkor . . . megvillant agyában a gondolat: azt a kis állatot a Jézuska küldte.

Sietett most az asszony haza, felpogatódzott a hátsót ki nem világított lépcsőn; halkán nyitotta ki az előszoba ajtaját, és hallgatódzott; a szobában teljes nyugalom. Hirtelenében egy tejet adott a kis macskának és meggyújtotta a még tavalyi maradék-gyertyákat. Ugy történt ez, hogy tavaly újévkor akarták másodszer meggyújtani a gyertyáskákat. Amde akkor csapott be a családba a nagy szerencsétlenség: az apa halálos betegen feküdt és néhány nap múlva odahagyta feleségét és gyermekét örökre.

A félig leégett gyertyácskák most az új karácsonyfára voltak feltüzdelve; a tavalyi üveg-golyók és aranyos diók szintén rajta csüngtek, de bizony nem volt rajta más gyümölcs, de még egyetlen egy cukorka sem. A fácska tetején diszelgett a tavalyi angyalka. Két florból volt öve, annak szalagjain arany rojtok. Ezt az övet levette az asszony és a kis fehér cziczának a nyakára kötötte. Így egyik kezében a kis cziczával, másikkban a sugárzó karácsonyfával lépett be a szobába.

Ferike ott ült az ágyában és tágra nyílt szemekkel bámult a sugárzó világosságba. Ekkor anyja a kis macskát odatette a gyermek ölébe:

— Nézd, kicsikém, ezt hozta neked a Jézuska. A gyermek halovány arcán az öröm sugárzott. Olyan áhítatos félelemmel tekintett a kis állatkára és alig mert hozzányúlni; csak báortalanul czirógatta kis, sovány kezével a czicza fehér, bársonyos szőrét. Eleven állatkát hozott neki a Jézuska! Mennyivel szebb volt ez, mint azok a festett állatok, a milyeneket ő magának kívánt; a szegény anya, aki pedig annyi aggodalmat állott ki

most olyan boldog volt és áldotta Istenét, ki útjába vezérelte azt a kis állatot. Mikor aztán a cziczuska odadörgölődött a Ferike oldalához és halkán dorombolni kezdett, akkor a gyermek öröme mitid nagyobb lett.

— Nézd csak anyácskám, hogyan hever itt az én cziczuskám; aztán hallod, hogyan doromból, mondogatta egyre. Jaj, sutogta félig magában mennyire fogja szeretni azt a kis macskát, melyet maga a Jézuska hozot neki.

— De a többi állatokat is kell ám szeretned, mert azokat is a jó Isten ajándékozta nekünk, mondta neki anyja.

Ferike igézte, hogy szeretni fogja ő a többi állatokat is, de mégis valamennyi között leglobban ezt a kis cziszuskát.

Mikor másnap reggel az orvos jött, bámulva állott meg az ajtóban. Ferike egyenesen ült az ágyacskájában és ujjongott, kaczagott, mikor a kis fehér czicza furcsa ugrásait nézte, a mint egy pamutgombolyaggal játszott. — Csoda történt itt?

Igen, az öröm csodat tett. Mikor az asszony kikisérte az orvost, elmondta, hogy történt a dolog. Az orvos előtt csak most tárult fel a szegény család nyomora. Jó ember volt az orvos, ki hivatásában is megtartotta szánakozó szívét. Rögtön gondoskodott, hogy a legszükségesebb élelmiszerek beszerezhetők legyenek. De még többet is tett. Pár nap mulva mindenféle ajándékok érkeztek a kis beteg számára, játékszerek, képekönyvek, ruhák; az orvos elbeszélte néhány család előtt, ahova jártos volt, a kis beteg gyermek karácsonyestéjének megható történetét.

Ez időtől kezdve ezeknek a szegény embereknek a sorsa jobbra fordult. Az asszonynál annyi megrendelés történt ruhákra, hogy több varróleányt kellett alkalmaznia.

Ferike most már jobb ápolásban részesülhetve, nemsokára meggyógyult. Egy napon azonban rajtakapta az orvos Ferikét, a mint az ablakban sütikérező cziczuskát ablakostól együtt lerajzolta, aképen rajta volt még a piros virágu muskátli is, a tavasz egyetlen hirdetője, e kis udvari szobácskában.

— Így vagyunk? szolt a jószívű orvos, éppen ilyen ügyes rajzoló gyereket keres az én bátyám, az építőmester. Nos Molnárné asszony, nem volna ellenére, ha fiát beajánlanám bátyámhoz?

— Jaj, milyen sok szép házat, templomot, palotát rajzolnék én akkor! ujjongott Ferike.

Molnárné hártalan örömmel adta beleegyezését és ma . . .

Ma? Molnár Ferencz, a szorgalmas iparos, a gazdag és keresett építész egyike a főváros legvagyonosabb polgárainak. Igaz, hogy néha meg-megáll a Feszty-körkép, Munkácsy festményei, vagy a hódoló felvonulás hatalmas képei előtt, valami titkos sóhaj szakad fel kebléből, hiszen valamikor, kicsi, gyermekkorában ő is arról álmodott, hogy ha nagy lesz, hát szép képeket fog ő festeni; de azután, mikor hazamenve, palotának is beillő házának homlokzatán meglátja a gyönyörű diszt, önérzetesen mondja magában, hogy azt ő rajzolta, az a ház meg az ő becsületes munkájával szerzett pénzen épült.

Hetedik ifjusági pályázatunk.

Az Á. V. E. a jövő nemzedéket is meg akarja nyerni az állatvédelmi eszmének, ezért legelső sorban a leendő tanítókhöz és tanítónőkhöz, de egyszersmind az összes ifjusághoz fordul, a középiskolák és felsőbb leányiskolák tanulóihoz épp úgy, mint a szülői háznál növekedő ifjak- és leányokhoz; ezennel hetedszer pályázatot hirdetvén az állatok iránt való érdeklődő szeretet és e kedélynemesítő foglalkozás előmozdítására, valamely az állatok életéből merített rajzra, leírásra vagy elbeszélésre, mely legfőlebb 100 nyomtatott sorra terjedhet; akár prózában, akár versben.

A legjobb munka jutalma az *Erzsébet* királyné-alapból 10 korona; a második munka jutalma 8 korona, a harmadik jó munka jutalma 7 korona. A pályázat határideje 1899. május 1 és *nemcsak a kolozsvári, de más városbeli iskolák tanulójának is szól.*

A kéziratok az elnök szerkesztőhöz, Széchy Károlynéhoz küldendőek.

Nagyon kérjük a tisztelt szülőket, tanárokat és tanítónőket, hogy mentől jobban serkentsék az ifjuságot ily kis rajzok megírására és beküldésére.

Az orsz. Á. V. E. „Ajándék-könyvecskéi“.

A Budapesti Á. V. E. egy állatvédelmi verseket és kis elbeszéléseket tartalmazó könyvecskét több ezer példányban nyomtatott ki és terjeszti el ingyen. A kolozsvári Á. V. E.-nek is elküldött belőle 300 példányt jó gyermekek közt való szétosztás czéljából. Első sorban az iskolás gyermekeknek juttattunk belőle, és pedig elküldtünk 12—12 példányt a következő iskolákba, a *legjobb* gyermekek közé való kiosztásra: I. Községi iskolának. II. Községi millenniumi isk. 3. Szabó féle róm. k. isk. 4. Róm. kath. fiu isk. 5. Nagy utczai róm. k. isk. 6. Kőkereti róm. k. isk. 7. Auguszteum, róm. k. isk. 8. Belvárosi róm. k. 9. Lyceumi normális isk. 10. Monostori róm. kath. 11. Ev. ref. leány isk. 12. Ev. ref. végyes isk. 13. Tanító képzői gyakorló isk. 14. Hidelvei ev. ref. isk. 15. Tanítóképző gyakorló isk. 16. Ag. evang. isk. 17. Unit. leány-isk. 18. Unit. fiu-isk. 19. Gör. kath. isk. 20. Izraelita isk. -- Egy-egy példányt pedig ama 25 erdélyi iskolába, a melyeknek az *»Állatok Védelme«* báró Kemény Árpádné t. elnökünk meghagyásából jár.

1899-re tagsági díjaikat befizették:

Bay Ferencz főszolgabíró Zilah (1 frt.)	Huszár Benedek tanító, Pálfalva.
Beke Benjamin pr. kanonok, Rozsnyó-Bordásné Lorenz Marie, Herkulesfürdő.	Hye Andriene, A.-Ilosva. (1899-re és 1900-ra.
Roth Ferencz k. r. tanár Szeged.	özv. Inczedy Sámuelné
Fittler Dezső ügyvéd. Tata.	Jacobi Ema.
Fittler Sándorné. P. Kamarás.	Janovics Jenő színművész (uj).
Frana Péter tanárjelölt,	Kaizler alispán Zilah (1 frt.)
Gérandoné Teleki Irén grófnő, Pálfalva.	Kardoss Kálmánné (5 frt.)
Dr. Haller Károly egyet. tanár.	Keller Lajos Budapest (5 frt.)
	Dr. Kőbítés Lajosné.

(Folytatjuk.)